

Til Norges Vassdrags- og Energidirektorat
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

e-post: nve@nve.no

Deres ref saksnr.: 201800810

Oslo 21. mars 2018

Høringsuttalelse til konsesjons- og ekspropriasjonssøknad for ny 420kV kabelforbindelse mellom Sogn og Ulven. Fra Lersolveien Borettslag, 52/574, Nils Bays vei 32-50, 0876 Oslo.

Lersolveien Borettslags bygninger er de som vil bli mest utsatt for skader av alle eiendommer som blir berørt av dette prosjektet. Dette på grunn av sprengningsarbeider for tverrslag Tåsen som er planlagt å gå få meter under tre av våre fem blokker. Minste avstand mellom kjeller/såle og tunelltak er beregnet til 8 meter. I tillegg kommer bl.a. vibrasjoner, rystelser og kanskje også støy i boligene fra ca. 35.000 inn- og utkjøringer av tungtransporter gjennom tverrslaget i løpet av ca. tre år. I ht oppgitt mulig fremdriftsplan vil det være en anleggstid på minst 4,5 år fra riggoppstilling til avsluttet prosjekt. Hele vårt areal omfattes av sonene "Tunellbuffer".

Våre bygninger i Nils Bays vei 32-50 (Stjerneblokkene) står på [Byantikvarens Gule Liste](#). Dette kommer ikke klart nok frem i konsesjonssøknaden. Det er egnet til å tilsløre de faktiske forhold når det på s. 28, Kap 6.7.1 Tåsen, bare står at Lersolveien Borettslag (ID 177547) rett nord for skogholtet er kommunalt listeført.

Borettslaget har 60 andelsleiligheter fordelt på fem to-etasjers stjerneblokker med kjelleretasje og gangbart loft samt to rekkegarasjer med til sammen 10 plasser. Borettslaget er omtalt som veldrevet og med et meget godt bomiljø. Borettslaget har beboere i alle aldersgrupper og har de senere år fått mange småbarnsfamilier.

Borettslaget ligger nord for Rektorhaugen, ikke øst for denne som beskrevet i konsesjonssøknaden kap. 6.2.1 s.21.

Borettslagets styre er oppriktig bekymret for at sprengningsarbeider - spesielt for adkomsttunnelen "Tverrslag Tåsen", få meter under kjellergulv/såle på tre av blokkene - vil føre til uopprettelige skader. Likeledes faren for setninger over tid på grunn av synkende grunnvannstand som følge av lekkasjer ned i tunnelene. Det er ikke funnet noe i søknaden som tilsier at "Tverrslag Tåsen" vil bli permanent og forsvarlig sikret mot lekkasjer. Rystelser/vibrasjoner og kanskje også støy fra tungtransporter, vil sannsynligvis være plagsomt for boforholdene i vel 3 år i de tre blokkene rett over tverrslaget.

Vår hovedkonklusjon

Lersolveien Borettslag kan ikke akseptere "Tverrslag Tåsen" på Rektorhaugen. Dette hovedsakelig pga. åpenbar fare for store bygningskader på flere blokker ved sprengning, samt senere setningsskader. Det må dessuten påpekes at Borettslagets beboere vil bli sterkt plaget av så vel betydelig sprengningsstøy og støvproblemer. Støy fra viftene vil også bli en stor plage for våre beboere. Borettslaget må motsette seg at det gis konsesjon, ekspropriasjonstillatelse og forhåndstiltredelse for denne del.

Borettslaget mener at masseuttaket må skje fra Ulven hvor det er rimelig god adkomst til Ring 3 i begge retninger og til E6. Eventuelt også masseuttak fra Sogn i tillegg.

Det vises også til Kap. 6.4.2 Ulven, s.26 i konsesjonssøknaden:

Beregningene viser at ingen boliger eller annen støyfølsom bebyggelse vil utsettes for støynivåer over gjeldende grenseverdier (Figur 17 og Figur 18) på Ulven. Grunnet terrenggeometri og høydeforskjeller mellom påhugg og nærmeste boligblokker ved Ulven, vil anleggsarbeidene være godt skjermet for boligene som ligger like sør for portalen. Beregningene inkluderer omlasting av masser i dagen.

Videre begrunnelse og krav

Det er i det etterfølgende satt opp videre begrunnelse for vår hovedkonklusjon. Det er videre stilt en rekke krav som for en del er satt med tanke på at vi blir påtvunget en løsning med tverrslag fra Rektorhaugen.

Behov for, og krav om teknisk og juridisk assistanse i forbindelse med bl.a. besiktigelser, rystelsesmålinger, grunnvannstand gjelder også for det tilfelle at bare kabeltunnelen vil gå under eller nært våre bygninger. Kravene kan bli utvidet avhengig av hvilke råd vi får fra teknisk og juridisk assistanse.

Teknisk og juridisk assistanse – bl.a. besiktigelser, rystelsesmålinger, grunnvannstand

Som vi ser situasjonen nå, med den foreliggende plan, har borettslaget absolutt behov for, og krever uavhengig teknisk og juridisk assistanse betalt av Statnett fra nå av for å vurdere bl.a. risiko for bygningsskader, eventuelt behov for ytterligere grunnundersøkelser og spesielle hensyn som må tas ved tunneldrivingen i tverrslaget. Videre for oppfølging gjennom hele prosjektet til dets avslutning med før- og etter besiktigelse av bygningsmassen og utbedring av eventuelle skader etter avslutning av prosjektet, samt nødvendig langtids overvåking av grunnvannstand og setninger på bygninger.

(Det kan nevnes at det i forbindelse med anlegg av Tåsentunnelen ble satt inn messingbolter (setningsbolter?) i grunnmurene på blokkene. Om dette er gjort på alle og hvor mange har vi ikke oversikt over nå. Det må eventuelt klarlegges ved befaring etter at snøen er borte.)

Vi viser også til at Norconsult i sin miljørapport kap. 3.3.2 s.22, anbefaler at et uavhengig firma utfører rystelsesmålingene. Vi antar at det med dagens teknologi vil la seg gjøre å opprette pålitelig overvåking, logging og kommunikasjon med ansvarshavende for sprengningsarbeidene.

Vi mener at også besiktigelser av bygninger og dokumentasjoner, bør utføres av uavhengig firma og at borettslaget får kopi av all dokumentasjon (skriftlig, bilder, video, rystelsesmålinger mv.) for sin eiendom så snart det foreligger.

Vi krever at det etableres nødvendig måleutstyr for klarlegging/måling av grunnvannstand før anleggsarbeidene starter og at dette utstyr og kontrollrutine vil bli opprettholdt permanent eller i det antall år som ansees nødvendig for å sikre at setninger ikke skjer pga. synkende grunnvannstand.

Grunnforhold

Grunnforholdene for bygningene har vi ikke dokumentasjon for, men de synes varierende. Delvis på sedimentære porøse bergarter slik vi ser det der dette ligger i dagen og delvis på leirgrunn. Ut fra NGU's kart på nett, er berggrunnen "skifer og kalkstein i veksling, knollekalk og skifer". Bygningene kan stå delvis på leirgrunn og delvis på berggrunn. Vi vet ikke om leirgrunnens stabilitet vil påvirkes av rystelser. Dette er heller ikke omtalt i konsesjonssøknaden.

Konsesjonssøknaden omtaler på s. 11 grunnforholdene ved tverrslaget ved Rektorhaugen:

"Det omsøkte påhugget ved Rektorhaugen på Tåsen er plassert inne på den skogkledde haugen, med skjæring og påhugg i en gravegrøft ut mot balløkka (Figur 5 og vedlegg 1).

Påhugget er plassert nokså langt inn på Rektorhaugen fordi det er ønskelig å minimere behovet for graving på balløkka. Der består nemlig løsmassene av setningsømfintlige havavsetninger (leire) med dybder registrert ved boringer på ca. 10 meter. Graving i dette området medfører kostbar avstivning i

form av spunt og stag. samt at avstivningen må planlegges slik at den blir vanntett for å minske faren for eventuelle setninger av løsmasser i området. For å oppnå et trygt og stabilt påhugg er det i tillegg ønskelig med minimum 4-5 meter bergoverdekning ved tunnelåpning."

Vi mener dette også kan være dekkende for grunnforholdene under våre bygninger der disse ikke står på berggrunn. Her anser man også at det må være minimum 4-5 meter bergoverdekning for å få et trygt og stabilt påhugg ved tunnelåpningen. Hvorfor skal man da akseptere et tverrslag som bare går 8 m under kjellergulvet på eksisterende bygning Nils Bays vei 40-42?

Vi vet ikke om hele avstanden mellom bygningenes såle/kjellergulv og planlagt tverrslag består av berggrunn eller om det er leirgrunn imellom. Vi vet heller ikke om leirgrunnens stabilitet vil påvirkes av rystelser.

Kap. 4.1.2.2 s.11, omtaler risiko for setningsskader ved tunnelbygging generelt, og dermed også pga. kabeltunnelen som ligger vesentlig dypere enn tverrslaget. Det er oppgitt at det vil bli foretatt injeksjon for å begrense innlekkasje til tunnelen – dvs. kabeltunnelen. Tilsvarende tiltak i tverrslaget er ikke omtalt.

Bekkefar

Mellom Nils Bays vei 44 og garasjen går et lite bekkefar (kan sees i dagen rett over veien) som er lagt i rør under borettslaget område og videre under friområdet.

Om blokkenes utførelse og senere arbeider

Blokkene ble ferdigstilt i 1953 etter ca. ett års opphold i byggearbeidene pga. entreprenørens konkurs og fullført av annen entreprenør. Det var en tid med rasjonering av byggematerialer og vi er ikke kjent med hvor godt armert grunnmur og kjellergulv er. Over grunnmur ble ytterveggene bygget med 25cm tykke gassbetongblokker (Siporex?). Disse veggene antas å være mer utsatt for skader pga. rystelser enn armerte betongvegger.

Det ble lagt ny drensledning rundt Nils Bays vei 40-42 i 2014, rundt 44-46 i 2015 og delvis på nordsiden av 34-36 i 2017. Vi mener det ikke ble påvist berggrunn ved graving ned til sålen i disse tilfelle.

Det ble i 1996-97 utført utvendig tilleggisolasjon med 10cm Rockwool forankret med plastplugg i gassbetongen og påsprøytet tynnpuss samt utskifting av vinduer. Ved denne rehabilitering la vi vekt på å opprettholde blokkenes opprinnelige utseende i størst mulig grad. Vi måtte i 2014 skifte ut balkongene pga. råte i mange utkragede bjelker som bar disse. Vi har hovedsakelig etasjeskiller i tre med unntak av skille mot kjeller i midtseksjonene på Nils Bays vei 36-38, 40-42 og 44-46 som har tilfluktsrom og vaskeri. Borettslaget var da ufrivillig kommet på Byantikvarens gule liste. Dette medførte utrolig mange problemer, arbeide og omkostninger pga. de krav som Byantikvaren og Plan- og bygningsetaten stilte til utførelsen for at blokkenes utseende skulle bli så nært opptil det opprinnelige som mulig. Løsningen ble balkonger hengt på vertikale stålprofiler lagt i slisser i Rockwool-isolasjonen inn mot den opprinnelige gassbetongveggen og forankret i taksperrer, etasjeskille og grunnmur. Stålprofilene ble deretter dekket med tynnpuss. Vi antar at tynnpussen på ytterveggene i sin helhet er ømfintlig for rystelser som kan gi sprekker og riss som kan utvikle seg over tid. Fuktighet kan dermed trenge inn i Rockwoolisolasjonen.

Beskrivelsen ovenfor er gjort såpass detaljert, da vi mener konsekvensene av rystelser og setninger kan bli ødeleggende for våre blokker. Vi er overrasket over at de restriksjoner vi er bundet av i og med vår ufrivillige plassering på Byantikvarens gule liste, ikke verner oss mot tiltak som kan gjøre stor skade på bygningene.

Tverrslagets plassering i forhold til våre bygninger

I konsesjonssøknaden viser kart og profiltegning på s 71, under Vedlegg 5: Grunnervervstegninger under bakken, SONE FOR EKSPROPRIASJON, TVERRSLAG TÅSEN, at tverrslagssonen går rett under tre av våre fem blokker. Tverrslagstunellens plassering innenfor den 50m brede sonen blir ikke oppgitt, men ut fra kotene i profiltegningen kan vi beregne sannsynlig nivåforskjell mellom kjeller/såle og tak i tverrslagstunellen. Vi vil bemerke at det er oppgitt ca. 2m nivåforskjell på terrenget på nesten samme sted mellom profil 250 for tverrslaget og profil 1150 for kabeltunell. Det er ved profil 250 at tverrslagstunellen mest sannsynlig vil gå inn under eller svært nær den første av våre bygninger – Nils Bays vei 40-42.

For beregning av nivåforskjell mellom kjeller/såle, tas utgangspunkt i middelverdiene for koter på henholdsvis profil 250: 106,31, profil 1150: 104,33 og høyde (anslått ved interpolering) fra www.norgeskart.no: 104,9. som gir kote for terreng 105,18. Kjeller/såle antas å ligge 2,5 m under terreng. Kote for gulv i tunell ved profil 250 er oppgitt til 89,56 og tunellens høyde til 5m. Dette gir en nivåforskjell på ca. 8 m mellom tak i tunell og kjeller/såle.

Med utgangspunkt i kotene for profil 280 får vi nivåforskjell på 10,7 m for Nils Bays vei 36-38 og for profil 370 får vi nivåforskjell på 22,3 m for Nils Bays vei 32-34.

Kabeltunellens dybde

Nivåforskjell mellom kjeller/ såle og tunelltak har vi beregnet til ca. 46 m der tunellen går inn under våre blokker ved profil 1070.

Tungtransporter

Det er oppgitt at det totalt skal transporteres ut ca. 380.000 m³ masse. Vi må anta at minst 2/3 av dette vil kjøres ut fra tverrslag Tåsen. Dette vil utgjøre ca. 250.000 m³ (antar det er løse m³) bruker faktor på 1,7 for å finne antall tonn = ca. 430.000 tonn. Om man bruker bil med henger eller semi så vil man uansett få med ca. 30 tonn pr. utkjøring. Dvs. ca. 14.300 utkjøringer. I tillegg kommer innkjøring av masser for veioppbygging i tunellen og annet materiell og utstyr. Vi anslår at det blir ca. 35.000 tungtransportbevegelser (inn + ut) gjennom tverrslaget i løpet av ca. tre år. Det er oppgitt at sprengningsarbeider vil pågå i tiden 07.00 – 23.00. Det er ikke oppgitt om dette også gjelder helger (lørdag-søndag). Det er heller ikke oppgitt om tungtransport vil skje utenom disse tider. Vi må kreve at tungtransporter begrenses til tiden 07.00 – 23.00 på ukens fem første dager, hovedsakelig av hensyn til rystelser/vibrasjoner/støy i boligene rett over tverrslaget.

Varsling av sprengningsarbeider - informasjon

Vi må kreve at det gis informasjon til beboerne om hvilke tiltak de må gjøre for eks. å sikre sine gjenstander i perioden sprengningsarbeidene merkes i borettslaget samt varsling før salvene settes av. Vi forutsetter at sprengninger ikke skal skje utenom det oppgitte tidsrom 07.00 – 23.00 på ukens fem første dager og at det ikke gis dispensasjon fra dette. Samling av sprengningsarbeidene til ettermiddag/kveld er ikke akseptabelt for borettslaget.

For øvrig poengteres at god informasjon til borettslaget om fremdriften, endringer mv. er vesentlig for tillits- og samarbeidsforhold.

Støvforurensning

Vi må kreve at det gjøres tiltak og oppfølging av disse for å begrense støvforurensningene til omgivelsene til et minimum. Dette gjelder både fra riggområdet og transportveier. Vi forutsetter at det ikke skal utføres eks. steinknusing eller liknende på riggområdet.

Vasking i tunellene av utsprengte masser før utkjøring, jevnlig vasking/støvsuging av veier og riggområde må også tas med i kontraktene med entreprenørene. Det må følges opp at kravene blir tilfredsstillende etterlevd.

Støy fra riggområdet

Vi må kreve at det ikke skjer støyende virksomhet, også kortvarige "topper", utenom 07.00 – 23.00 på ukens fem første dager.

Viftestøy

Det er oppgitt at viftestøyen fra tunellviftene vil være døgkontinuerlig. Norconsults miljørapport s.21 beskriver at turtallsregulering av viftene kan redusere støyen. Turtallsregulerte vifter må installeres slik at viftestøyen kan reduseres til et minimum på kveld, natt og helg. (Erfaring fra korntørkevifter er at disse kan høres godt på kilometers avstand.)

Støyskjerm

Del av støyskjerm i syd-nord retning ved passasjen nærmest Rektorhaugen ved Kanvas barnehage, bør i stedet settes opp som en fortsettelse av den del som går i ca. øst-vest retning og litt opp i selve Rektorhaugen. Dette for å gi noe bedre støyskjerming for stjerneblokkene bak som har soverom mot anleggsområdet. Alternativt at det i tillegg settes opp 10-15m støyskjerm fra hjørnet av barnehagens støyskjerm og opp i skråningen dersom førstnevnte forslag ikke er akseptabelt for barnehagen. En annen mulighet er kanskje å bruke 2-etasjers brakkerigg som en del av støyskjermingen. Det vises til s 27, Figur 19: Dagens situasjon med passasje mellom Rektorhaugen og barnehagen. Denne passasje til rundkjøringen i Kai Munks vei blir likevel stengt/ikke tilgjengelig i anleggsperioden.

Lysforurensing

Vi antar at riggområdet vil behøve en del kraftig belysning. Denne må innrettes slik at bare riggområdet belyses - ikke omliggende boliger hvor slik belysning kan bli sterkt sjenerende.

Bruk av areal regulert til friområde

Vedlegg 1, Arealbruks kart midlertidig Tåsen s.51, viser at hele friområdet blir disponert som riggområde. Pr. i dag har nesten halvdelen av friområdet som er tilbake etter at barnehagene har tatt sitt, vært brukt som riggområde for rehabilitering av Tåsentunellen i vel to år. Det er i det minste beklagelig at friarealet nå blir utilgjengelig i ytterligere 4-5 år.

Fremtidige energibrønner

Ekspropriasjonssonene for tverrslag og kabeltunell vil beslaglegge store deler av grunnen under borettslagets eiendom. Dette vil avskjære/begrense oss i all fremtid fra å bore energibrønner. Hvis endelige begrensninger kun vil omfatte "Tiltaks- og restriksjonssone" på 25,2 m, synes mulighetene å bli noe bedre.

Verdifall

Vi antar at et prosjekt som omfatter tverrslag på Rektorhaugen vil føre til verdifall og omsetningsvansker for leilighetene, i alle fall i anleggsperioden. Erstatningskrav kan komme.

Med hilsen

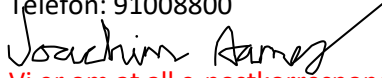
Styret i Lersolveien Borettslag

V/ Styreleder Joachim Aarnes

Nils Bays Vei 34

0876 Oslo

Telefon: 91008800

Vi er om at all e-postkorrespondanse skal sendes til: styret@stjerneblokkene.no